

Свята помста

Микола Кульчицький

Наталка народилась у Конотопі і виросла доброю, лагідною і надзвичайно музичною дівчиною. Відразу після музичної школи, де вона навчилася грати на кларнеті, її прийняли до одеської консерваторії на клас флейти, і флейта їй сподобалась. Після консерваторії вона влаштувалась до Львівського оперного театру і відзначилась там виконанням соло флейти у другому акті опери Глюка "Орфей і Еврідіка".

Після вторгнення російських військ в Україну, щойно ворог закривавив Київщину, Наталка, разом з двома подружками, оформила безоплатну відпустку і записалася волонтеркою. Вони вибрали собі вдячну місію: постачати бійцям на передок домашнє сало. Не консерви, не пончики, а саме сало, якого окрім її команди ніхто їм не дарував. Дівчата організували цілу мережу господарств, куди звозили свіжину для соління і купували там не дорого першокласне біло-рожеве сало з делікатною м'ясною прорістю. Готовий ніжний продукт волонтерки розвозили по опорних точках фронту і несказанно раділи схвальним відгукам бійців.

Одного нещасливого дня Наталка необережно відбилася від гурту, заблукала у "сірій зоні" і була схоплена бойовиками ДНР. Подружки лише через кілька місяців дізналися, що її тримають у якійсь комендатурі на околиці Донецька, і кинулись її визволяти. Вони знайшли добродія, який зв'язався зі своїм другом, колишнім директором місцевого м'ясокомбінату, і той, десь за тиждень повідомив, що наразі у слідчому ізоляторі перебуває молода жінка на ім'я Наталія, затримана як шпигунка.

— *"Я знаю того коменданта, – повідомив друг, – его фамилия Зубцов. Он у меня на комбинате охранником работал. У него ещё наколки воровские на руках были. Помню, всегда при встрече честь отдавал. Говорит, что за пятнадцать тысяч сможет вернуть девчонку"* – пояснив він.

— Ми знайдемо ці гроші, але ж попередьте того сучого сина, щоб не ображав дівчину.

— *"Обязательно скажу"*, – сумно відповів друг, не дуже сподіваючись на результат.

Невеличка катівня на околиці Донецька ховалася у приміщенні колишнього відділення комерційного банку, побудованому на початку дев'яностих років, коли в обігу ще панували купони. Їх звозили мішками, і для зберігання надмірної паперово-грошової маси у підвалі збудували спеціальний залізобетонний бункер-сейф з металевими дверима у сорок сантиметрів завтовшки. У тому "мішку", шість на чотири метри, наглядачі окремо тримали п'ятьох жінок.

Комендант тієї гауптвахти щоп'ятниці вечеряв у ресторані, з'являвся звідти вночі і, сьак-так протиснувшись у заґратовані двері, похвалявся черговому персоналу: – *"бухалово ещё никто не отменял. Да здравствует Россия!"* А увійшовши до кабінету, хапався за потерту гармоньку і потрясав приміщення оглушливим великоднім співом.

*"Смотрю на небо просветлённым взором.
С утра я на троих сообразил.
Я этот день люблю как День Шахтёра,
Как праздник наших Вооружённых Сил.
Все красят яйца в синие, зелёные,
А я их крашу только в красный цвет.
И пролетарии всех стран соединяйтесь
Под знамя наших пламенных побед!"*

Й думки не мав бравий тюремник Зубцов, що невдовзі саме з його "писанками" у нього виникнуть великі проблеми.

- "Гуцулку мне!" - волав він в усю глотку, охоронці слухняно заводили Наталію в кабінет, прив'язували до столу, і він робив з нею, що хотів, відступаючи лише, щоб хильнути чарку самогону і сходити до унітазу. Усе відбувалося швидко, грубо, так що бідолаха від жаху непритомніла і жодного разу не роздивилася обличчя кривдника. Але вона його запам'ятала. Вона назавжди запам'ятала ті цупкі руки з татуюваннями на жилавих зап'ястках. На лівому була наколота пташина клітка з розчахнутими дверцятами; на правому - пташка, яка щойно вилетіла на волю.

Визволення відбулося під Авдіївкою, коли там ще точилися запеклі бої. Каті́, отримавши гроші, вивели бранку у нейтральну зону, де її підібрали бійці української диверсійно-розвідувальної групи. У найближчому не окупованому селі на неї на батьковому "Форді" вже очікував хлопець Іван, її шкільний приятель з Конотопа. Він ще не служив, але мав при собі довідку стосовно того, що вже уклав контракт з ЗСУ і за тиждень прибуде до її навчального підрозділу. Завдяки цій довідці він без перешкод доставив Наталку до Одеси, де на неї вже чекали подружки, які організували усю ту визвольну операцію. Дорогою дівчина відверто розповіла про усі жахи перебування у полоні. Вона виглядала геть виснаженою, але, попри рясні сльози на змученому обличчі, виглядала неймовірно красивою, і Іван, закоханий у неї ще зі школи, дав собі слово неодмінно за неї помститися. Приступивши до служби, він влаштувався до тієї ж диверсійно-розвідувальної групи, що прийняла Наталку під Авдіївкою і поділився своєю бідою з її командиром.

- Товаришу підполковнику, допоможіть мені помститися. Я дізнався що начальник тієї катівні на прізвисько "Зуб" мешкає у центрі Донецька і щоп'ятниці напивається у ресторані "Русь". Я не маю фотографії, але Наталія описала його татуювання на руках.

— Щойно будемо працювати у тому районі, я щось придумаю, синку.

Десь, місяці за три потому, темної мокрої ночі, після виконання основного завдання, група підстерегла тюремника Зубцова неподалік ресторану, і командир без роздуму чикнув йому по глотці своїм легендарним ножем, кованим приватним майстром уручну з дванадцятишарової дамаської сталі, і заточеним до різання паперу на вітру. Присвітив ліхтариком руки і, переконавшись, що усе співпадає, відтяв у гада обидві долоні - кісточки навіть не хруснули. Передав ніж Івану:

— То для ідентифікації. А для помсти, синку, каструй його тут на місці. Тільки ж сам не поріжся.

Невдовзі речник сухопутних сил ЗСУ повідомив Україну про вдалу витівку Сил спеціальних операцій під Донецьком: підірвано великий склад боєприпасів і знешкоджені дев'ятеро офіцерів. А стосовно того, що тієї ж ночі на центральній вулиці знайшли начальника однієї з місцевих каталажок з відтятими руками і головою, він промовчав.

Речові докази стосовно здійсненого акту Іван привіз особисто до реабілітаційного центру в Одесі, де лікувалася Наталка. Він вручив страждальці трилітрову банку, з напханими потрохами і двома жилавими долонями: на лівій була наколота пташина клітка з розчохнутими дверцятами, а на правій – пташка, яка щойно вилетіла на волю.

— Це задля ідентифікації. Командир підказав, що подібні наколки були модними серед офіцерів СС. Хлопці залили м'ясо горілкою, щоб не засмерділи, – виправдався Іван.

— Викинь, будь ласка, цю мерзоту на смітник поза санаторієм, – попросила Наталія, нашвидку заглянувши в банку.

Маючи три дні неофіційної відпустки, Іван поселився у готелі

"Аркадія" – якраз навпроти санаторію, де волонтери-лікарі організували реабілітаційне відділення, і щоранку підходив до входу, аби побачити Наташу. Дівчина трішечки його соромилася, хоч і була однокласницею. Але хлопець проявив себе якомога делікатнішим: жодного разу не спитав, як вона почувалася під час тортур. На відміну від лікаря-психіатра, який повсякчас допитувався саме про ті відчуття. Ото запитає, а сам встромить око їй під шию і переживає.

Наталія узялася показати хлопцю Одесу, яку добре пізнала за роки навчання у консерваторії, і була приємно здивована, коли той, гуляючи містом, узявся переповідати їй легенди про биндюжника Менделя Крика і його сина, "короля" Молдаванки Бені. Начитавшись у дитинстві Паустовського, Катаєва, Бабеля, Купріна, Ільфа з Петровим, Іван знав за матінку Одесу не гірше обізнаного гіда. У пивному барі "Гамбрінус" він нагадав супутниці історію віртуоза Сашка, який багато років розважав відвідувачів задушевною грою на скрипці. Коли ж під час єврейського погрому чорносотенці пошкодили йому ліву руку, він не піддався розпачу, натомість продовжив звеселяти публіку грою на губній гармошці. Та легенда дещо надихнула Наталю. У музичному магазині на вулиці Преображенській вона придбала гуцульську сопілку, і просто у прилавка виконала уривок з композиції Джеймса Ласта "Одинокий пастух". Пронизлива мелодія далеких Карпат зачаровувала Івана... "Спробую у бойових умовах", – загадала вона.

Як і за часів Купріна, підземелля було уставлене довгими дерев'яними столами, за кожним з котрих на лавах вміщалося не менше десятка бражників. Там панувала щира приязнь і зав'язувались знайомства. Навпроти молодят двоє чоловіків, Гриць і Петро, вели дружню бесіду. Гриць, що воював кулеметником, хвалився, скільки він поклав

ворогів і підірвав їхніх танків, а Петро, який мав бронь і не воював, признався: – "Зате я вночі, під комендантський час, наваляв чималу купу під пам'ятник Пушкіну на Приморському бульварі. З душком. А хіба це не ризик?" "А мені, насправді, Пушкін подобається. Візьми хоча б його повчальну казку про "Золоту рибку". Хіба ще хтось спромігся так правдиво розкрити жіночу натуру? Он, наприклад, моя: скільки не принеси, усе їй мало і мало. А як зателефонує на позицію, перше питання – що вам дають і скільки платять?" – поскаржився Грицько.

На Привозі Ваня поділився з чарівною супутницею спогадами свого дідуся, який, свого часу, також навчався в Одесі і у студентські роки душив торговок на в'ялену рибу під пиво. "Підвалюємо удвох до прилавку; я обмацую кілька рибин одну за одною, і передаю напарнику; той їх обнюхує і демонстративно кладе назад, щоб торгівка бачила. Опісля кількох пересмикувань він непомітно закидав одну собі в пазуху. Крамарка, що захоплено теревенила з сусідкою, і оком не вела", – хвалився дідусь.

— Сподіваюсь, ти не станеш так вчиняти?

За три дні парочка встигла погуляти Дерибасівською і Приморським бульваром, піднятися Потьомкінськими сходами до Дюка, обкладеного мішками з піском, і проїхатись вісімнадцятим трамваєм до шістнадцятої станції Великого Фонтану. Попри офіційну заборону купатися поніжилися під бархатним квітневим сонечком на пляжі, заповненому відпочивальниками поблизьких санаторіїв та студентами недалніх гуртожитків, які безжурно грали у волейбол і плавали у морі поміж сміттям і мінами.

— А на цьому пірсі рибачка Соня познайомилась з Костем-моряком, коли той причалив до нього свою шаланду, повну кефалі, – правдиво збрехав Іван.

Попри усе, Наташа трималася горділиво. У музичному магазині на вулиці Преображенській вона придбала гуцульську сопілку. "Знадобиться у бойових умовах", – пояснила вона, і просто у прилавка виконала уривок з композиції Джеймса Ласта "Одинокий пастух". Пронизлива мелодія далеких Карпат зачаровувала і зворушувала душі присутніх... Так вони гуляли, забувши про усе на світі, допоки хлопцю не зателефонував командир.

Опісля реабілітації Наташа пройшла спеціальний курс і воювала санітаркою у складі піхотного батальйону. Вона майстерно пересувалася під обстрілами, надавала первинну допомогу пораненим і витягла на собі не один десяток побратимів. А ще вона призвичаїлась до автомата і власноруч підстрелила кількох ворожих солдатів. І кожного разу, прицілюючись, вона бачила на мушці незграбну довгоруку фігуру коменданта Зубцова. "Це тобі, на тобі", – приговорювала вона, натискаючи на гачок.

У затишні моменти, коли роту відводили на короткий відпочинок, Наталія виймала з рюкзака свою коротеньку гуцульську сопілочку, куплену в Одесі, і награвала бійцям чаруючі мелодії. Вона знала колядки і щедрики, "Червону руту" і "Самотній пастух", взагалі море-океан пісень і вміла виконати будь-яку мелодію, яку їй щойно наспівали. А на закінчення кожного виступу вона традиційно висвистувала "Козацький марш". Іван, який також воював у тому краї, при першій-ліпшій можливості навідував відважну

медсестру і зрештою освідчився їй у коханні. Шлюб вони зареєстрували у Конотопі.